

UR "OM PAPPA"

Av Gösta Wennberg

Text 1

Underligt detta, att man kan leva en stor del av sitt liv med en människa, som man dessutom är en del av, men ändå inte veta någonting av vad som rörde sig inom honom när han levde. Naturligtvis är det mycket jag vet, om hans vanor, hans åsikter, hans trötthet, hans dåliga humör som säkert berodde delvis på tröttheten, delvis kanske på anlag till melankoli som han själv inte förstod; men vad han innerst inne tänkte eller snarare hur han upplevde omvärlden, det vet jag ingenting om.

Eftersom han var en omedveten människa på många sätt, oreflekterad, så var klyftan mellan oss så mycket djupare. Själv har jag vägt min situation sedan jag var rätt liten, varit medveten om mig själv och min situation, liksom jag varit medveten om och analyserat andra människor.

Men han, som annars var logisk och klartänt, var omedveten om sådant, om sina egna problem. Och han var mycket okänslig för de ömtåliga relationerna mellan människor. Oss med annan

Helge i jaktlaget

konstruktion förstod han inte alls. Han kunde så småningom acceptera mina intressen därför att jag tog dem allvarligt, men han kunde inte förstå dem. Stora områden av det andliga livet var tillstängda för honom. Det som konstnären försöker nå bortom själva bilden i tavlan – för honom var konsten en avbildning – det som skalden söker sig fram emot, det var terra incognita¹ för honom.

Ändå hade han en snabb och rörlig uppfattning av naturen, en ständigt sökande, kritisk och obunden lust att veta. Han hade säkert förstått Harry Martinson till dels. Men han skulle aldrig ha förstått vad Eyvind Johnsson skrivit om jakt: ”och förnimma lemmarna som tog emot stöten och slets sönder (det kunde ha varit vingar som försökte lyfta men inte förmådde) – och skriket, som kanske inte alls var ett skrik mer ett gnissel, där död tränger in i liv...”

Kanske hade han rätt i sin självklara uppfattning – men hans säkra självförtroende som medförde överlägsenhet mot andras uppfattning var inte bra för andra. Hos mig skapade den ett bristande självförtroende som det tog år att komma över hjälpligt. Den okänsligheten för andras olikhet, för att det finns diametralt olika värden i livet som alla kan vara lika värdefulla och nödvändiga – den både skapade hans trygghet och hans överlägsenhet och gjorde honom till en förmyndarmänniska. Eftersom han var logisk, rättvis och snäll blev han aldrig någon tyrann; men då mamma och jag var onormalt känsliga blev verkan ändå ödesdiger.

Den känslan av motsättning hade nästan utjämnats strax före hans död. Men känslan av främlingskap var lika stark, kanske starkare. Den uteslöt inte alls samhörighetskänsla och ömhetskänsla, tvärtom. Men jag visste att vi aldrig kunde mötas på centrala områden, bara på perifera. De områden i livet som jag anser väsentliga och helst skulle ha talat om, de kunde jag bara snudda vid. Och naturen, som band oss samman – den är en ambivalent faktor i mitt liv. Kanske har jag mitt naturintresse från honom helt och hållet, både genom arv och påverkan. Jag har ägnat mitt liv åt det studiet. Men alltid

---

¹ Latinsk term för *okänt land*.

har jag haft andra intressen, och de har engagerat mig mycket starkare, där jag har fördjupat mig, känt djupa förankringar i min personlighets inre. När jag ritat, diktat, tänkt, har jag känt mig leva. Och jag har alltid haft dåligt samvete för att jag inte istället fördjupat mig i vetenskapen, att jag inte helljärtat fullföljt botaniska och zoologiska studier så som mina kamrater, att jag inte är ute i naturen och iakttar så ofta och målmedvetet som jag borde. [...]

Kvar står att när han var död så kände jag att jag egentligen ingenting visste om honom. Vad livet var för honom, vad han ansåg vara värt att leva för, om han varit lycklig eller olycklig, det är oåtkomligt. Mellan oss var ett svalg.